

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistola De Lipsica Disputatione

Melanchthon, Philipp

[Wittenberg], [1519]

VD16 M 3210

urn:nbn:de:hbz:466:1-32489

Solomonis doctoris Wittenbergensis
Jure doctoribus Nulli Wittenbergensi &
Nunciis. Lipsiensi & alia quidam
Con. maligni in Eodem Auditorium
Ad in Eodem Epistola Martini sup. expungendo Errorum
Appellatio Martini Lutheri
Appellatio Praesens

Liber primus opusculorum Martini Lutheri

Th. 6116

ERZBISCHÖFL.
AKADEMISCHE
BIBLIOTHEK
LEOSTR. 21
PADERBORN

Vgl. Harrassowitz, *op. cit.* Katalog 328.

JOHANNES CROCIAMPTON THE
OF OLD BRITAIN'S MARCH
BY JOHN SINGLETON

EPISTOLADE
LIPSI
DISPV
TATI
ONE.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

2

IOHANNI OECOLAMPADIO THEOLOGO
PHILIPPVS MELANCHTHON S. IN CHRISTO.

Neq; referre multū puto, neq; tu magnopere desiderari. Nā eiusmodi auspicijs animos nō optimus ille sinceræ caritatis spiritus cōcilauit, vt amicitia nōstrā neq; labefactari vllō casu in tā variā oīm rerū humanarū vicissitudine posse sperem, neq; vulgarib. illis & per gratias pedaneis suffragijs, id genus literarū qualibus fere aluntur amicitie altius a stiram radices. In vtrūq; spiritū incūbit pariter, vt inadita sit amicitia, tum simultati, tū nugacibus istis blandicijs. Atq; vtinā illius queam grato pectore beneficiū agnoscere qui talem, nō dico Thesea, sed Christiana fide amicitū nobis iūxerit. Nēo, n. plane mortaliū est, cuius presentior in me iam in dea puero vīq; fuerit beneficētia, quā tua, eaq; vere liberalis, ac profusus τὸ ὕμνος NON ΤΩΝ ΧΑΡΙΤΩΝ referens, Neq; n. rationes nostræ sinebāt equare beneficiū beneficio, Qua parte quāquidē tu prestat, queso permitte vincere nos amando. Aristoteles cū qui beneficio quēpiā affecerit, ab illo tantū vult amari, quantum meretur beneficiū, aut certe beneficij gratia. Argute ille quidē, sed non oīno probe, Neq; n. nobis scopus est amoris nostri, beneficiū vllū tuū, sed ille auctor amicitie nōstræ Chri spiritus. Tu interim quidq; officij amico dedisti, cōmuni charitatis iure debebas, vicissim in nominib; tuis nos quoq; sum; nō de futuri officio, si quando casus aliquis feret. Jam vero, qd; attinet, nolui, quādo quidē reliqua fere in studijs literarū cōmunia habem; frustrari te ijs, quæ expectatione maiore quā pro re Lipsiæ de ambiguis quibusdā, Theologor; vt videtur, locis acta sunt. Nec opinor nihil referre tua, qui & pro theologicā nominis dignitate in illo Sueviæ teatro vrbe Augusta sacrū Panegyristen agis, & vt theologicæ līræ, pure simpliciterq; doceatur, adniteris, hæc vero disceptandi prouincia primū nō ob aliud suscepta est, nisi vt palam fieret inter veterē & Christi theologia. ac nouiciā & Aristotelicā quātū intersit. Verū quid placeat sit, aut quorsum inclinarint res, mihi sane nō est in procliu iudicare. Quo diligentius omnia prosequar, quæ ad causam attinent, vt nō nihil certi ex ijs tu queas oculatior assequi, varia ꝑcul dubio fama ad vos perferet, qua ꝑpter si de historica, &

quā simpliciss. subnotatis capitibus disceptationis agā, vt in-
telligas quid de quoq; cōtrouersum sit. Atq; vt inde ωστρε
απογραμμοσ ordiar. Superiore anno sentētiās, quas Mar-
tinus de indulgentijs pposuit disputandas Eckius obelis nos-
tauit, amarulentius est scriptū quā vt hinc aliquid pferam. Ex
illis reuellit aliquot Carolostadius in conclusionib. suis, quæ
extant. Carolostadio respondit Eckius per apologiā, in qua
iam pleracq; mitius, quā ante i obelis. Apologiā edito libello
Carolostadius cōsultauit, longa ē iniuria, longæ ambages, pla-
cuit ad summum, vt cetera pteream, disputare, dies dictus est.
Lypsiā confluēte Iohannes Eckius Ingoldstadiē. Andreas
Carolostadius & Martinus Luther Vuittembergē. Rerum
summa in cōclusiones coacta erat pauculas, quo certius id p-
poneretur de quo disputandū esset. Satis opinor constare tibi
quid de disceptatione conuenerit, videlicet vt ageretur caussa
excipientibus notarijs, atq; id scriptū euolgaretur, essetq; iudi-
ciū penes optimū quenq;. Primū Eckius caussatus est apud
eos qui designati erāt ab Illust. Principe GEORGIO Saxonie
duce, Mœcenate humanorū studiorum pfecti disputationis,
contra quā cōdixerat videri sibi ex iure disputantium esse, ne
dictaretur, gliscētē eorum vim qui congregiūtur pugnantur,
sensim p stili morā deferuere, impetu augeri animos, cōtādo
labascere. Id ego nescio an e simplicitate theologica videri
possit, vbi nihil tam pstandū est, quā vt nequid impetu, ne-
quid temere, nequid immodico animo dictū videat. Et vt in
studijs literarū, ac potissimum in negotio pietatis nihil puto,
neq; prius neq; salutaris congressu familiari doctorū ac bo-
norū, vbi sentētia cū sententia, placidis ac tranquillis, minicq;
pertinacibus animis cōfertur, vbi neq; vinci indecorū ē, neq;
vincere plausibile, ita vix aliud censeo perniciosius popularis
bus illis disceptationibus, vbi nō pōt, quantūuis bonis nō obs-
trepere victoriē cura. Scis tu quā multa itē Erasmus noster. Iam
vero conuenerat de Notarijs, neq; n. aliter persuaderi poterat
Carolostadius, qui cū primū susceptū est certamen, ibi certe s-
q; iudices designari voluit Eckius, nō recuauit Carolostadi-
Itaq; die xxvij. Mens. Iunij congregiūtur Iohannes Eckius, &
Carolostadius. De libero arbitrio propositū est, An sit
aliquid nobis αὐταρκτητον bonū opus, hoc est vt ipsi dicunt,
an de congruo emereamur gratiā, cū facimus qd in nobis est,
vior, n. ipsorū verbis. Hoc cū agi deberet, vide quorsum con-
A ij

ventiōe rapi sint, & in quos scopulos impeerūt, agi debebat,
quid per sese citra grām posset volūtas nostra, ipi quōstionem
alio rapiūt, & quatuor credo cōtinuos dies in eo disceptant.
An volūtas tantū recipiat bonū opus, ipm q; bonū opus sola
efficiat gratia. In has Symplagadas coegerūt causā non ita
multū necessariā, & plane alienā ab instituto Carolostadij.
Dedit Eckius in volūrate nostra nō esse vim genuinā, qua
opus bonū pducatur, sed asciticā tantū, eamq; quam fecerēt
grā, id qd primū videbatur oppugnare, deinde a Carolo sta-
dio rogatus largiretur ne totū opus bonū esse a deo, respōdit
totū quidē, nō autē totaliter. Ecce autē vt arguūt hoc cōmentū
dignū maiestate theologicī nominis, adeo λογος κυριου
cuius hodie liberū est. Primū fatetur Eckius volūtatē a deo
moueri, deinde vt consentiamus in nostra esse pīate, inquit,
Id Carolo: oppugnauit aliquot Augustini locis, & hoc Pauli
fortiss. deus efficit in nobis velle & perficere, atq; hæc ni fallor,
sententiā salua Carolostadio mansit. Quædā p dogmate suo
ex Bernardo transcripsit Eckius, ad rem parū attinentia, atq;
hec fere sunt quæ cū Carol: Eckius, Integrā credo hebdomada
pdidimus in his, quorū capita σντομωσ notauī, His autē
rib⁹ primū didici qd sit qd veteres σοφιστευεσθαι dixerūt,
Mirū hæc omnia quō tumultu, quā tragice tractata sint, quo
minus mirū est parū pfectū esse, sua, n. silentia amat spiritus per
quæ nobis illabitur, seq; insinuat cupidis, non gloriæ, sed cog-
noscendę veritatis. Nō prostat in porticib. sponsa illa dilecta
Christo, sed in domū matris suę sponsum introducit. Immo
neq; vlli nos sapientię cęlestis radij pellucet, nisi iā ante cruce
perpurgatos, mortuosq; pristinis mūdi elementis, vt cū Paulo
dicam. Sub hæc & Martinus in harenā descēdit, nā hæc
nus nō satis certū erat congregari, qui causæ inuidiosæ iudicem
designare cōmode non posset pro iure appellationis suę, in
cū de eo. cōuenisset, agi cōpūtū ē de Ro. Pontificis auctoritate,
cōtrouersumq; est, an iure diuino pbari posset. Oecumenicū
pōtificis auctoritas, esse oecumenicū pont. ingenuè fatet Mar-
tinus. In hoc disputat, an iure diuino probari eius auctoritas
possit. In hūc locū quāquidē paulo asperior est, dies quinque,
ni fallor, impensū sunt. Ibi multa acerbe Eckius, multa inuulsi-
breuiter omnia eiusmōdi, vt inuidiā apud volgus Martino con-
flaret. Argumentū primū erat Ekij, ecclesiā κεφαλον esse
nō posse, cū ciuile corpus sit, esse igit Papā iure diuino caput
ecclesię. Tū Martinus, Christū se fateri caput esse. cū ecclesia sit
regnū spiritus, nō desiderare aliq; caput, vt ad Colossens. i. Ad

hec locos aliquot ex Hieronymo & Cypriano addidit Ekius,
qui quantum de iure diuino pbent ipse viderit. Iam & quidam
loci manifeste apud eosdem scriptores in dubium vocabantur, quos
ipse per certis proferebat. Bernardi auctoritate ad Eugenium, cum
π α ν ο τ λ ι α ν Achilleam iactabat, cum tamen & in eodem libro ad
Eugenium sine quibus non omnino nihil ad institutum Martini faciunt. Ce-
terum Bernardo in hoc negotio quid debeat, quis est tam stupi-
dus qui non intelligat. Ex Euangelio, versus est loco Mathei. Tu
es Petrus, & super hanc petram &c. Martinus confessionem illam
fidei esse voluit, petrumque ibi personam vniuersae ecclesiae gerere, seque
Christum petram vocare, idque ex ipsius sententiae ordine pluribus
coniecturis coarguit. Item loco, pascite oues meas, quod proprie ac
priuatum petro dictum est, respondit Martinus, post parum Apo-
stolis omnibus auctoritate tradita, Accipite Spiritum sanctum, quorum
remiseritis &c. haec. n. verba sunt demandati officii Christum do-
cuisse quid sit pascere, & quale voluerit esse qui pasturus sit.
Ad haec Ekius Concilii Constantien. auctoritate allegauit, ubi
inter damnatos articulos Hussitarum est & hic, de necessitate sa-
lutis est credere Romanum Pontificem oecumenicum esse. Ibi iacta-
tum varie Concilium errare non posse. Prudenter ad haec Martinus,
non omnes articulos per haereticis damnatos, & reliqua quae hic omnia
molestum est referre. Neque huius est loci tractare quae sit Conci-
liorum auctoritas. Hoc palam est, non posse Concilium novos
articulos fidei condere. Male audite ob haec Martinus, quod vide-
batur obstrepere conciliis, quomodo ille nihil maiore religione
praestaret, quam ut sua concilia esset auctoritas. Ibi haereses, Bohe-
micae factiones, & id genus criminalia alia obieciuntur. Largitus
est Ekius aequalitatem omnium Apostolorum auctoritatem fuisse, nec con-
secranteum esse, ut sint aequales Episcopi. Interesse, non inter α π ο σ τ ο λ η ν
& administrationem, cum non sit α π ο σ τ ο λ η aliud nisi legatio ε ι σ
υ π α κ ο η ν π ι σ τ ε ω σ Paulo ad Romanos auctore. Neque inter α π ο σ
τ ο λ η ν & administrationem quid intersit, video. Intolerabile
visum Ekius alicubi recedere a pontificis decretis, aut a quali-
buscunque verbis alicuius sanctis patribus. Verum sententiam suam
de pont. loco ad Galatas Martinus munijit, non α π ρ ο σ χ ο ρ ο
δ ω quantum video. Ab his qui videbant esse aliquid, quales
aliqui fuerint, nihil mea interest. Deus, non personam hominis non
accipit, mihi autem qui videbantur esse aliquid nihil contulerunt.
Interim Ekius opinatur a Christo Apostolos lectos esse, sed a
Petro ordinatos episcopos, ex his estimet reliqua. Ad constitu-
tionem quae recenset in decretis, Ne Romanus pontifex vni-

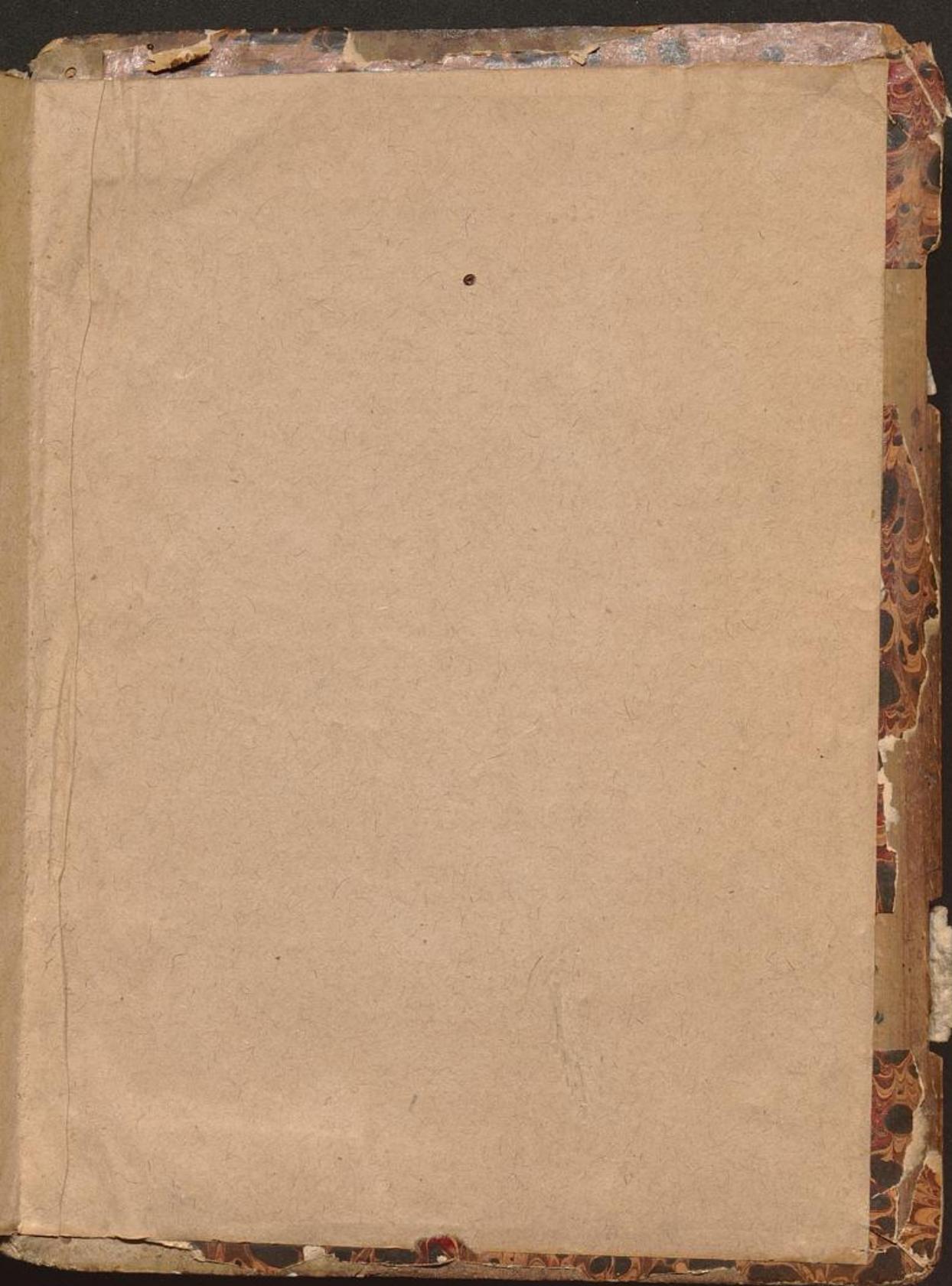
uerſalis Epiſcopus nominetur, reſpondit, non quidem vni-
uerſalem epiſcopū nominandum eſſe, ſed vniuerſalis eccleſiæ
Epiſcopū. Poſt hæc de purgatorio agi cœptū, cui⁹ queſtionis,
arbitror, ſcopū ne attigſſe quidē. Nā cū diſſerendū eſſet, quā
in purgatoriū poteſtatē habeat Papa, cœpit Ekius altā cantile-
nam, eſſe purgatoriū, probari vt poſſit, Id quod receptū eſt,
quā vt neceſſe ſit toties in ſcholas vocare. Locus ē in Macabys
vulgatus, quo ſententiā ſuā muniebat Ekius, Martino viſum
eſt in cōtentione iuxta Hieronymi ſententiā non valere Macas
hæos. Contra ille, tantū debere Maccabeyꝝ libro, quātū Euā-
gelio, digna ſcilicet theologo vox, & oīno id mōdicus tes-
nuit. Additus Pauli locus ad Corinthios, Saluus erit, ſic tamē
quasi per ignem, de quo ſcis vt varient interp̄tes, Iam & hoc
Mathei. Eſto cōſentiens aduerſario tuo &c. de carcere & q̄ d̄
donec ſoluerit extremū quadrantem huc deorſit, quod vides
vnde petatur, & in quā ſit diſtū ſententiā, Nephas eſt putare eo
loci carcerem de purgatorio intelligi, Vellē Chriſti plebeculā
ſœlicius erudiri, quam id genus interpretationib. plerqꝫ long⁹
a fontib. ducūt ſcripturā, quā vt natiuam vim retineat. Iam &
hoc in pſalmo p purgatorio produxit, Tranſiuimus p ignem
& aquā, & nescio quæ pari fide alia. De indulgentijs minore
cōtentione diſputatū eſt, immo ipi Ekiō iocū & ludū ciebāt,
Ad ſummū de pœnitentiā actū eſt, eius queſtionis ſcopū Eki⁹
enthymemata nescio an attigerint, pœnas aliquas ſatiſfactōia
probabant, quas admittebat Martinus. Ceterū p ſingulis peccatis
ad ſingulas pœnas de poſci pœnitentē a iuſticia diuina,
quas in poteſtate hominis ſit remittere, mihi per illas rationa-
tiones non apparebat, Atqꝫ hæc quidē ſunt potiſſima quæ in
contentionem iſtam vniuerſam inciderūt, pleraqꝫ alia magis
ridicula ſunt, quam vt iſte onerare poſſim, alio qui ſœlicius
occupatum. Duo reliqui dies dati ſunt Caroli ſtadio, altero de
obice, vt vocant græ actū eſt, quē largitur Ekius non tolli na-
tura, ſed gratia, altero, an in quolibet bono opere peccemus.
De quo pleriqꝫ cū ab Eckio, tū a Caro ſtadio egregijs ſcrip-
turæ locis pugnatū eſt, mihi ſane viſus eſt Paulus vii. Cap. ad
Romanoſ non nihil adiuuare ſententiā Caroli ſtadii. Plura
ſcripturus alio ad neceſſarias opas auocabar, quāqꝫ hæc for-
taſſe immōdicus, ſed placuit nugari tecū amiſſiſſimo, eaqꝫ de-
re quā expectatione maiore quā fructū agi ipſe vidi. De hu-
iuſmodi diſceptationib. plauſibilib⁹ quid ali⁹ ſentiant nescio,
mihi quidē ἀποστολῆς τοι vident, Ingenia, eruditionē va-

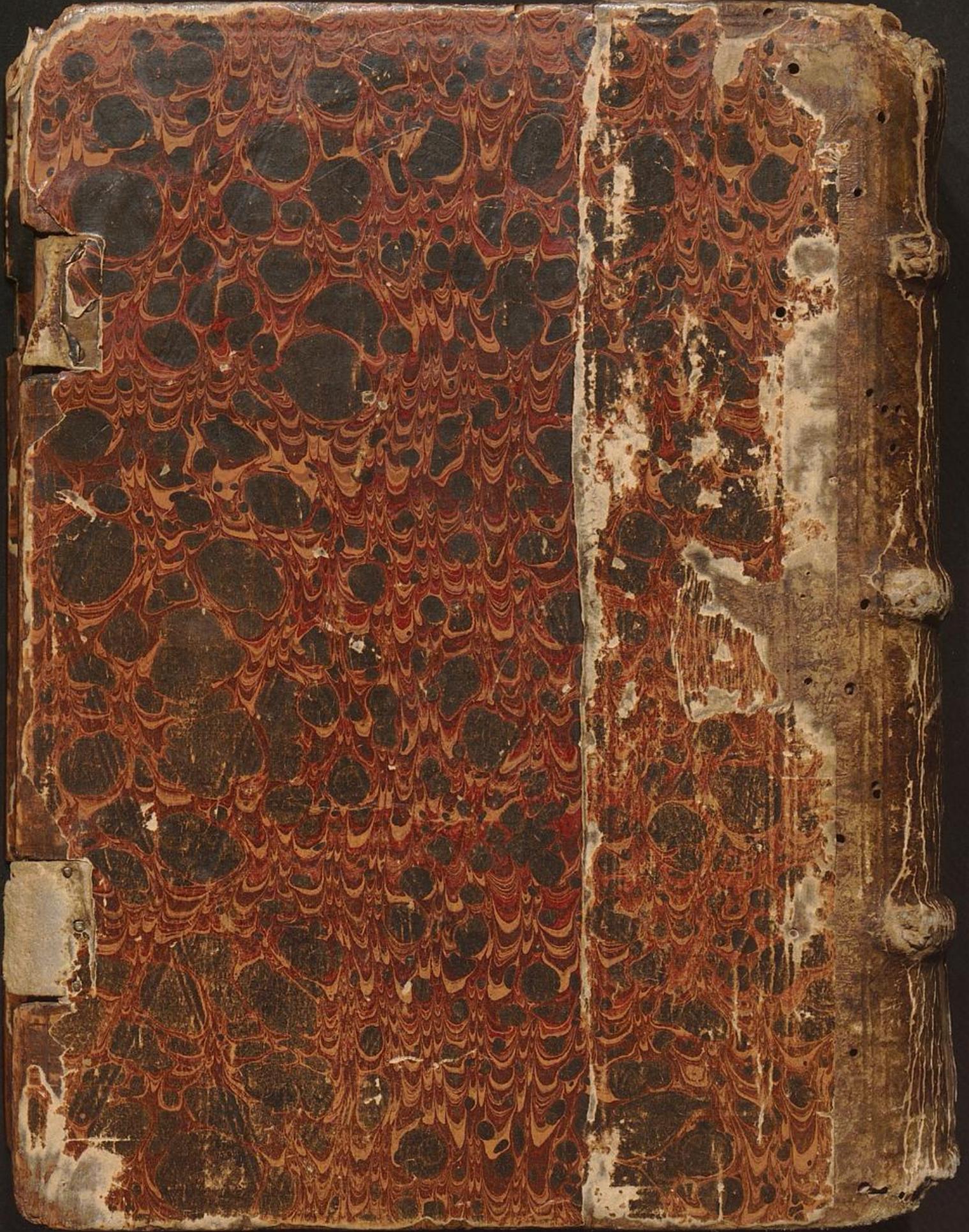
riam, & multiplicem doctrinā hoc theatro ostentarunt isti, ex
quib, ad pietatem, vt plurima fieret accessio optarim. Cæterū
apud nos magnę admirationi plerisq; fuit Ekus ob varias &
insignes ingenij dotes, Carolostadiū e scriptis credo nouisti,
Bonus est vir & rara doctrina, planeq; non nihil extra vulgi
aleam eruditus. In Martino longo iam vsu mihi familiariter
cognito, viuax ingenium, eruditionē, & facundiam admiror,
sincerum & pure Christianū animū nō possum nō deamare.
Amicis comunib, ex nobis salutem, dicitō. Scis quod dici
græcis solet *πολεμον κενα πολλα*, quare nō est vt de huius
disceptatiōis euentu, neq; fame, neq; ijs qui in ea famæ studues
runt, omnia credas, Vale Vuittembergæ XXI. I V L I.

abu
imus,
deno
i, on
& ad
oftra
cele
o die
pre
vi, ve
er &
aliter
illers
o tā
aliter
dire
nfo
p cū
ecas
nter
udi
Acta
die
Ma
ecle
estis
bert
icte

Do
urs

Th
6116